

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยการวิจัยโดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research Design) ประกอบด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Design) และการวิจัยเชิงปริมาณแบบทำวิจัยกึ่งการทดลอง (Quasi-Experimental Design) โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ในส่วนที่เป็นข้อมูลเชิงเอกสาร และข้อมูลจากสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลสำคัญที่เป็นพื้นฐานในการนำมาสร้างชุดฝึกอบรมกระบวนการพัฒนาจิตเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะแบบองค์รวมตามแนวพุทธจิตวิทยาและการปฏิบัติตามกฎแห่งแรงดึงดูด และ ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการทดลองขั้นต้น Pre- Experimental Design แบบ มีกลุ่มทดลอง ๑ กลุ่ม และทำการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One group Pre-test-Post-test Design) เพื่อใช้ทดลองชุดฝึกอบรม ฯ ดังกล่าว โดยการวิเคราะห์ผลของการทดลองใช้ชุดฝึกอบรม วิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนในการศึกษาตามลำดับ ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้วิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๗ วิธีการดำเนินงานฝึกอบรม

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการการศึกษาค้นคว้า โดยมีลำดับขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (mixed methods research) ผู้วิจัยได้ใช้แผนแบบการวิจัยแบบผสมวิธีโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อขยายผลวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (quantitative method to extend qualitative results) แสดงได้ดังนี้

๑. การวิจัยคุณภาพ ดำเนินการดังนี้

๑.๑ด้านเนื้อหาเกี่ยวกับหลักธรรม เป็นการศึกษาค้นคว้าเชิงเอกสาร (Document Research) ได้แก่ การศึกษาหลักคำสอนเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาจิตเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะแบบองค์รวมตามแนวพุทธจิตวิทยาและการปฏิบัติตามกฎแห่งแรงดึงดูด

๑.๒ ด้านแนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาและพุทธจิตวิทยา เป็นการศึกษาค้นคว้าเชิงเอกสาร (Document Research) ได้แก่ การศึกษาแนวคิดการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนว

พระพุทธศาสนา ศึกษาพุทธวิธีในการสอน และแนวคิดการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดตะวันตก เช่น ทฤษฎีการเรียนรู้ ทฤษฎีแรงจูงใจ ทฤษฎีจิตวิทยาตะวันตก

๑.๓ ด้านประสบการณ์ของผู้เรียนรู้ตามกระบวนการทางพุทธศาสนา เป็นการศึกษากรณียศึกษาบุคคลที่เป็นผู้มีประสบการณ์สำเร็จในธุรกิจการงานของตนเอง อีกทั้งมีความเชื่อเรื่องของกฎแห่งกรรม และกฎแห่งแรงดึงดูดบนพื้นฐานของความคิดเชิงบวก อีกทั้งมีความสนใจในด้านของการปฏิบัติธรรม จำนวน ๑๕ ท่าน ผู้วิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะจง โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะให้ข้อมูลสัมภาษณ์ (Key Performance)

๒. การวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการดังนี้

๒.๑ สร้างเครื่องมือแบบสอบถาม กระบวนการพัฒนาจิตเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะแบบองค์รวมตามแนวพุทธจิตวิทยาและการปฏิบัติตามกฎแห่งแรงดึงดูด

๒.๒ วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับผลกระบวนการพัฒนาจิตเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะแบบองค์รวมตามแนวพุทธจิตวิทยาและการปฏิบัติตามกฎแห่งแรงดึงดูดก่อนอบรมและหลังอบรม

๒.๓ นำเสนอกระบวนการพัฒนาจิตเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะแบบองค์รวมตามแนวพุทธจิตวิทยาและการปฏิบัติตามกฎแห่งแรงดึงดูด

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑. การวิจัยด้านปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประชาชนในเขตชุมชนวัดสำโรง ได้แก่ ผู้นำชุมชน เจ้าอาวาสวัดสำโรง ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานอาสาสมัครหมู่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านจำนวน ๕๐๐ คน ซึ่งผู้วิจัยได้คำนวณกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปิดตารางทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ^๑ ที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕ % ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๒๖ คน โดยเลือกใช้การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มที่ผู้วิจัยใช้เหตุผลในการ เลือกเพื่อความเหมาะสมในการวิจัย

๒. การวิจัยด้านคุณภาพ

๑) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มที่ ๑ ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยผู้วิจัยได้คัดเลือก จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนทั้งสิ้น ๑๕ คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่ประสบความสำเร็จในธุรกิจการงานของตนเอง อีกทั้งมีความเชื่อเรื่องของกฎแห่งกรรม และกฎแห่งแรงดึงดูดบนพื้นฐานของความคิดเชิงบวก อีกทั้งมีความสนใจในด้านของการปฏิบัติธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยผู้ที่ให้ข้อมูลนี้ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยพิจารณาถึงการได้ข้อมูลที่ครอบคลุมประเด็นสำคัญเกี่ยวกับรูปแบบและกระบวนการพัฒนาจิตเพื่อสุขภาวะแบบองค์รวมด้วยหลักพุทธจิตวิทยาและกฎแห่งแรงดึงดูดตามหลักพุทธจิตวิทยาเป็นสำคัญ

^๑ Taro Yamane.Statistics: An Introductory Analysis.mrdEd.New York.Harper and Row Publications. ๑๙๗๐ : ๗๒๕)

๒) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มที่ ๒ ผู้ให้ข้อมูลและตอบแบบสอบถามเพื่อนำว่าวิเคราะห์สร้างเครื่องมือ ทั้งหมด ๒๒๖ คน ประชาชนของชุมชนวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัด นครปฐม ซึ่งเป็นหมู่บ้านรักษาศีล ๕ โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเพื่อนำแบบสอบถามนั้นมาวิเคราะห์สร้างเครื่องมือในการฝึกอบรม จำนวน ๒๒๖ คน

๓) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กลุ่มที่ ๓ กลุ่มตัวอย่างการทดลองการวัดการประเมินประสิทธิผลรูปแบบและกระบวนการพัฒนาทางจิต ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่มีความสนใจ สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมสู่กระบวนการพัฒนาจิตโดยการปฏิบัติเชิงพุทธจิตวิทยาและกฎแห่งแรงดึงดูด เพื่อเข้าทดสอบเครื่องมือที่ได้จัดทำไว้ และต้องมีเวลาเข้าฝึกอบรมจนจบหลักสูตรอย่างน้อย ๘๐ % ของระยะเวลาการฝึกอบรม คือ ๓ วัน จำนวน ๒๔ คน

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

๓.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยศึกษาเอกสารทางวิชาการและจากงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษากระบวนการพัฒนาจิตเพื่อสุขภาวะแบบองค์ด้วยหลักพุทธจิตวิทยาและกฎแห่งแรงดึงดูด โดยมีขั้นตอน ดังนี้

๑) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ศึกษาจากตำรา เอกสาร บทความ ทฤษฎีหลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตการวิจัย และสร้างเครื่องมือวิจัยให้ครอบคลุมความมุ่งหมายของการวิจัย

๒) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารเพื่อกำหนดขอบเขต และเนื้อหาของแบบทดสอบจะได้มีความชัดเจนตามความมุ่งหมายการวิจัยยิ่งขึ้น

๓) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ และนำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถาม

๔) สร้างคู่มือฝึกอบรมจากกรอบเนื้อหาในคำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

๕) เสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ

๖) นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่านเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ทั้งความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) โดยการหาค่า IOC (Rovinelle & Hambleton)^๒

๗) นำเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างผู้นำชุมชนเจ้าอาวาสวัดสำโรง ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานอาสาสมัครหมู่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน ๓๐ ชุด เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา

^๒ สมจิตร แก้วนาค, “การพัฒนาและศึกษาความเป็นไปได้ของระบบการประกันคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมของกองทัพอากาศ”, *ปริญญานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๔๑), หน้า ๑๕๘.

(Alpha Coefficients) ตามวิธีของ Cronbach^๓ ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยงรายข้อ และสัมประสิทธิ์ของความเที่ยงทั้งฉบับ

๘) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มได้แก่ ผู้นำชุมชน เจ้าอาวาสวัดสำโรง ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานอาสาสมัครหมู่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน ๒๒๖ ชุด

๓.๓.๒ การสร้างแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม

กลุ่มที่ ๑

การสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และตัวแปรที่ใช้สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน โดยวิธีการสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการศึกษาค้นคว้าในรูปแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ถาม และผู้ตอบมีวัตถุประสงค์ เพื่อรวบรวมข้อมูลเป็นการสนทนาอย่างมีจุดหมายในขณะสัมภาษณ์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๕ คน ดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ นามสกุล/เพศ/อายุ/ระดับการศึกษา/อาชีพ/รายได้ของครอบครัว/ตำแหน่งหน้าที่/ประสบการณ์

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาจิตเพื่อสุขภาวะแบบองค์ด้วยหลักพุทธจิตวิทยาและกฎแห่งแรงดึงดูด ดังนี้

๑.๑ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ โดยการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญที่ประสบความสำเร็จในธุรกิจการงานของตนเอง ในชุมชนที่มีส่วนร่วมลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดแน่นอน เพื่อค้นหาข้อมูลทางความเชื่อเรื่องของกฎแห่งกรรม และกฎแห่งแรงดึงดูดบนพื้นฐานของความคิดเชิงบวก ด้วยคำถามแบบเดียวกันมีลำดับขั้นตอนเรียงเหมือนกันมีทั้งคำถามที่เฉพาะเจาะจงและคำถามที่ตอบได้ตามโครงสร้างของคำถามโดยพิจารณาถึงการได้ข้อมูลที่ครอบคลุมประเด็นสำคัญเกี่ยวกับรูปแบบและกระบวนการพัฒนาจิตเพื่อสุขภาวะแบบองค์ด้วยหลักพุทธจิตวิทยาและกฎแห่งแรงดึงดูดตามหลักพุทธจิตวิทยาเป็นสำคัญ

กลุ่มที่ ๒

เป็นกลุ่มที่ให้ข้อมูลซึ่งได้จากตารางหาโรยามาเน่ จำนวน ๒๒๖ คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ทำให้ทราบถึงความต้องการของประชากร เพื่อนำเอาไปวิเคราะห์สร้างเครื่องมือในการฝึกอบรมมีสองตอนดังนี้

^๓ ประยูร อาษานาม, **คู่มือวิจัยทางการศึกษา**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, (ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๑), หน้า ๘๗.

เป็นแบบสอบถามที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากงานวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาจิตโดยการปฏิบัติเชิงพุทธจิตวิทยาและกฎแห่งแรงดึงดูด โดยแบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น เพศ อายุ เชื้อสาย ระดับการศึกษา และรายได้

ตอนที่ ๒ แบบทดสอบปลายปิดเกี่ยวข้องกับงานวิจัย “กระบวนการพัฒนาจิตเพื่อสุขภาวะองค์รวมด้วยหลักพุทธจิตวิทยาและกฎแห่งแรงดึงดูด” เพื่อเป็นให้ทราบถึงความต้องการของคนในชุมชนเป็นคำถามเพื่อจะนำไปวิเคราะห์หาคำตอบนำไปสู่การสร้างเครื่องมือที่จะนำไปทำการฝึกอบรมเป็นคำถามที่ทำแบ่งออกเป็น ๔ ส่วน ๆ ละ ๑๐ ข้อ คือ ๑) กระบวนการพัฒนาสุขภาวะทางกาย ๒) กระบวนการพัฒนาสุขภาวะทางจิต ๓) กระบวนการพัฒนาสุขภาวะทางสังคม ๔) กระบวนการพัฒนาสุขภาวะทางปัญญา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ท (Likert) แบ่งออกเป็น ๕ ระดับ โดยกำหนดค่าดังนี้

๕	มีค่าเท่ากับ	มากที่สุด
๔	มีค่าเท่ากับ	มาก
๓	มีค่าเท่ากับ	ปานกลาง
๒	มีค่าเท่ากับ	น้อย
๑	มีค่าเท่ากับ	น้อยที่สุด

กลุ่มที่ ๓

กลุ่มที่เข้าทำการฝึกอบรม โดยคัดเลือกจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๒๖ คน ที่ได้ตอบแบบสอบถามไว้ในขั้นตอนสอง จากนั้นก็คัดเลือกไว้จำนวน ๒๔ คน ซึ่งเป็นผู้สมัครใจอีกทั้งสามารถให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่กับโครงการฝึกอบรม โดยแบ่งขั้นตอนของแบบสอบถามเป็นดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้

ตอนที่ ๒ แบบคำถามปลายปิด (ก่อนเข้าทำการฝึกอบรม) เป็นคำถามซึ่งทำให้ทราบถึงความต้องการ ตามหัวข้อหัวข้องานวิจัย “กระบวนการพัฒนาจิตเพื่อสุขภาวะแบบองค์รวม ตามหลักพุทธจิตวิทยาและการปฏิบัติตามกฎแห่งแรงดึงดูด” เป็นแบบสอบถามก่อนเข้ารับการฝึกอบรม โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ท (Likert) แบ่งออกเป็น ๕ ระดับ

๕	มีค่าเท่ากับ	มากที่สุด
๔	มีค่าเท่ากับ	มาก
๓	มีค่าเท่ากับ	ปานกลาง
๒	มีค่าเท่ากับ	น้อย
๑	มีค่าเท่ากับ	น้อยที่สุด (เช่นกัน)

ตอนที่ ๓ แบบคำถามปลายปิด (หลังจากเข้าทำการฝึกอบรมแล้ว) เป็นคำถามที่ทำให้ทราบว่าผลของการฝึกอบรมเป็นไปตามความต้องการหรือไม่ ตามหัวข้อหัวข้องานวิจัย

“กระบวนการพัฒนาจิตเพื่อสุขภาวะแบบองค์รวม ตามหลักพุทธจิตวิทยาและการปฏิบัติตามกฎแห่งแรงดึงดูด” เป็นแบบสอบถามก่อนเข้ารับการฝึกอบรม โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) แบ่งออกเป็น ๕ ระดับ เช่นเดียวกัน

ตอนที่ ๔ แบบข้อคำถามเลือกตอบข้อใดข้อหนึ่ง (ก่อนทำการฝึกอบรม) ตามหัวข้องานวิจัย “กระบวนการพัฒนาจิตเพื่อสุขภาวะองค์รวมด้วยหลักพุทธจิตวิทยาและกฎแห่งแรงดึงดูด” ซึ่งเป็นคำถามทดสอบความรู้ก่อนเข้าทำการฝึกอบรม คำถามมีอยู่ทั้งหมด ๒๐ ข้อ แบ่งเป็น สุขภาวะทางกาย ทางจิต ทางสังคม และทางปัญญา อย่างละ ๕ ข้อ

ตอนที่ ๕ แบบข้อคำถามเลือกตอบข้อใดข้อหนึ่ง (หลังทำการฝึกอบรม) ตามหัวข้องานวิจัย “กระบวนการพัฒนาจิตเพื่อสุขภาวะองค์รวมด้วยหลักพุทธจิตวิทยาและกฎแห่งแรงดึงดูด” ซึ่งเป็นคำถามทดสอบความรู้ก่อนเข้าทำการฝึกอบรม คำถามมีอยู่ทั้งหมด ๒๐ ข้อ แบ่งเป็น สุขภาวะทางกาย ทางจิต ทางสังคม และทางปัญญา อย่างละ ๕ ข้อ โดยข้อคำตอบจะมีความแตกต่างกันจากก่อนเข้าฝึกอบรม เพราะหลังจากทำการฝึกอบรมแล้ว ผู้เข้าทำการฝึกอบรมจะเข้าใจสิ่งที่เรียนรู้ได้อย่างแจ่มชัดขึ้น

ตอนที่ ๖ เป็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของการเข้าฝึกอบรมในครั้งนี้

ตอนที่ ๗ เป็นคำถามเกี่ยวกับการสังเกตการณ์ ซึ่งผู้ตอบเป็นผู้ฝึกอบรมเฝ้าสังเกตการณ์กันเอง

ตอนที่ ๘ เป็นแบบสัมภาษณ์สำหรับให้คำปรึกษาผู้เข้าอบรม เป็นคำถามปลายเปิดที่ต้องการสัมภาษณ์ผู้เข้าฝึกอบรมแบบตัวต่อตัว เพื่อให้ทราบปัญหาของเขาและให้คำปรึกษา โดยใช้หลักการทางจิตวิทยา และความรู้จากการค้นคว้าวิจัยมาออกแบบสัมภาษณ์รวมถึงการให้คำปรึกษา

ตอนที่ ๙ เป็นคำถามเพื่อประเมินความรู้ในแต่ละหัวข้อวิชาที่เรียน ทั้งหมด ๑๒ หัวข้อ วิชา วิชาละ ๑๐ ข้อ โดยการตอบ ใช่หรือไม่ใช่

ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามที่เป็นแบบปลายเปิด ในทุกข้อคำถามให้แสดงความคิดเห็น แบบสอบถามจะต้องผ่านการหาค่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อความถูกต้องและเที่ยงตรง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ คน คือ

๑) ผศ.ดร.เรียงชัย หมั่นชนะ อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒) พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินันโท, ผศ.ดร. คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๓) พระมหาเผื่อน กิตติโสภโณ อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๔) พระครูศรีปริยัติคุณากรณ์, ดร. อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม

๕) ดร.วิญญู กิณะเสน อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม

๓.๓.๒ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบออกเป็น ๓ กลุ่ม

กลุ่มที่ ๑

กลุ่มที่เข้าไปสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในธุรกิจการงานของตนเอง อีกทั้งมีความเชื่อเรื่องของกฎแห่งกรรม และกฎแห่งแรงดึงดูดบนพื้นฐานของความคิดเชิงบวก อีกทั้งมีความสนใจในด้านของการปฏิบัติธรรม เป็นอย่างดีเยี่ยม จำนวน ๑๕ ท่าน เพื่อจะได้นำเอาหลักความคิด และการปฏิบัติมาประยุกต์ใช้ ให้เกิดการพัฒนาคิดอย่างสูงสุด โดยมีจุดมุ่งหมายว่าการปฏิบัติตามแนวทางพุทธจิตวิทยา และตามกฎแห่งแรงดึงดูด นั้นสามารถที่จะส่งผลสะท้อนให้กับผู้ปฏิบัติได้อย่างแท้จริง โดยเชื่อว่าความสุขแบบองค์รวมนั้นเกิดจากความคิดและการกระทำของตนเอง อีกทั้งพร้อมที่จะเผยแพร่หลักการเหล่านั้น เพื่อเป็นประโยชน์กับสังคมต่อไป คำถามเป็นแบบปลายเปิด เพื่อให้ได้ทราบถึงหลักคิดและการปฏิบัติเพื่อให้ประสบความสำเร็จ ทั้งความสุขทางกาย ทางจิตใจ ทางสังคม และทางปัญญา รวมถึงความสำเร็จในหน้าที่การงาน

เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยแบ่งออกเป็น ๑๕ ข้อ คือ

๑) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับสุขภาวะแบบองค์รวม ตัวท่านเองมีความสุขทั้ง ๔ มิติ ตามนี้หรือไม่ ๑) สุขกาย ๒) สุขทางจิตใจ ๓) สุขทางสังคม ๔) สุขทางปัญญา

๒) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการพัฒนาจิต เพื่อให้ได้มาซึ่งสุขภาวะองค์รวม

๓) ท่านคิดว่า สุขภาวะทางกายของท่านเป็นอย่างไร ท่านดูแลสุขภาพของท่านอย่างไร

๔) ท่านคิดว่า สุขภาพกายและสุขภาพจิตมีส่วนสัมพันธ์กันอย่างไร

๕) ท่านคิดว่าความคิดที่ดีนำไปสู่สุขภาพที่ดีได้อย่างไร

๖) ท่านคิดอย่างไรที่คน ๆ หนึ่งเคยคิดอย่างหนึ่ง แต่พอเขาเปลี่ยนแนวคิดใหม่ชีวิตของเขา ก็เปลี่ยนไป คำถามคือ ท่านช่วยอธิบายถึงคำว่า “เปลี่ยนความคิดชีวิตเปลี่ยน”

๗) ท่านเคยเป็นเหมือนอย่างที่ท่านถามหรือไม่ ประสบการณ์ของท่านเป็นอย่างไร ขอท่านพอช่วยแบ่งปันความรู้ด้วย

๘) ปัจจุบันสิ่งที่ท่านทำอยู่หรือเป็นอยู่นั้น เป็นสิ่งที่ท่านเคยคิดถึงมันมาก่อนในอดีตใช่หรือไม่ ขอท่านช่วยเล่าสิ่งที่ตนเองเคยคิดมาก่อนในอดีตด้วย

๙) ปัจจุบันนี้ท่านช่วยเหลือสังคมอย่างไร

๑๐) ขอท่านอธิบายหรือแนะนำคำว่า “จิตอาสา” ในความคิดของท่าน

๑๑) ท่านมีเวลาปฏิบัติธรรมไหม ถ้าท่านมีเวลา การปฏิบัติธรรมของท่านเป็นอย่างไรบ้าง

๑๒) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อความคิดเชิงบวก

๑๓) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในเรื่องของกฎแห่งกรรม

๑๔) ท่านคิดว่าสิ่งดี ๆ ที่เกิดกับท่านในปัจจุบันนี้เป็นผลของการ คิดดี พูดดี ทำดี ของท่าน ช่วยท่านช่วยอธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งนี้ด้วย

๑๕) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับคำว่ากฎแห่งแรงดึงดูด สิ่งที่เกิดขึ้นจากความคิดของตนเอง สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นกับท่านหรือไม่ช่วยแนะนำด้วย

ซึ่งแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ได้จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลการทำวิจัย และได้ผ่านการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างในการทำเครื่องมือแล้ว

กลุ่มที่ ๒

กลุ่มผู้นำชุมชน เพื่อจะได้ทราบข้อมูลเบื้องต้นที่เป็นความต้องการของคนในชุมชนเพื่อนำข้อคำตอบนั้นมาประเมินออกเป็นแบบสำรวจประชากรในชุมชนว่า จากนั้นจึงนำเอาแบบสำรวจนั้นมาหาค่าความต้องการที่แท้จริง เพื่อจะทำการสร้างเครื่องมือในการฝึกอบรมต่อไป

เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยแบ่งออกเป็น ๕ ข้อ คือ

๑) ท่านคิดว่าคนในชุมชนของท่านมีสุขภาวะโดยรวมเป็นอย่างไร

๒) ในทัศนะของท่านสุขภาวะที่ดีของคนในชุมชนควรเป็นอย่างไร ก) ด้านกาย ข) ด้านจิต ค) ด้านสังคม ง) ด้านปัญญา

๓) ในทัศนะของท่านอะไรคือปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาสุขภาวะทั้ง ๔ ด้านของสมาชิกในชุมชน

๔) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร กับการให้ความรู้สมาชิกในชุมชนเกี่ยวกับสุขภาวะแบบองค์รวมด้วยการจัดอบรม และท่านมีความคิดว่าวัยใดเป็นวัยที่เหมาะสมกับการพัฒนาที่สุด

๕) ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าวท่านมีความคิดเห็นว่อย่างไร

ก) เวลาที่เหมาะสมควรจะเป็นอย่างไรในการฝึกอบรม

ข) กิจกรรมที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมควรจะเป็นอย่างไร

ค) สื่อที่เหมาะสมกับการฝึกอบรมท่านคิดว่าควรจะเป็นอย่างไร

ง) กลุ่มวัยที่เหมาะสมกับการเข้าฝึกอบรมควรเป็นอย่างไร

กลุ่มที่ ๓

กลุ่มผู้เข้าฝึกอบรม เพื่อให้ทราบถึงความต้องการและปัญหาของผู้เข้าฝึกอบรมอีกทั้งนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำโมเดลของวิจัย อีกทั้งเป็นข้อมูลในการสืบค้นหลังจากให้การอบรมไปแล้ว

เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยแบ่งออกเป็น ๕ ข้อ คือ

๑) ทุกวันนี้ความสุขของท่านเป็นอย่างไร ท่านมีสุขภาวะแบบองค์รวมอย่างครบทุกมิติหรือไม่

๒) ในทัศนะของท่านสุขภาวะที่ดีของท่านควรเป็นอย่างไร ก) ด้านกาย ข) ด้านจิต ค) ด้านสังคม ง) ด้านปัญญา

๓) ในทัศนะของท่านอะไรคือปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาสุขภาวะทั้ง ๔ ด้านของท่านเอง

๔) ท่านคิดว่าการอบรมในครั้งนี้จะทำให้ท่านได้รับสิ่งใดบ้าง และตรงกับสิ่งที่ท่านต้องการหรือไม่อย่างไร

๕) ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าวนี้นท่านมีความคิดเห็นว่อย่างไร

ก) หากท่านมีปัญหาบางอย่าง การอบรมในครั้งนี้นำให้ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาได้หรือไม่อย่างไร

ข) การอบรมในครั้งนี้นำให้ท่านสามารถนำไปใช้ประโยชน์อย่างไรกับชีวิตประจำวันได้บ้างอย่างเช่น การสอนในเรื่องของการทำสมาธิ ในรูปแบบต่าง ๆ

ค) การอบรมในครั้งนี้ทำให้ท่านเห็นลักษณะของกฎแห่งกรรมและกฎแห่งแรงดึงดูดเป็นอย่างไร และเกิดขึ้นได้อย่างไร

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

๑. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

๑) เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิได้แก่ พระไตรปิฎกฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒) เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ หนังสือ วิทยานิพนธ์ วารสาร เอกสารและสิ่งตีพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกระบวนการพัฒนาจิตเพื่อสุขภาวะแบบองค์ด้วยหลักพุทธจิตวิทยาและกฎแห่งแรงดึงดูด

๓) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการแจกแบบสอบถาม เป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในเขตชุมชนวัดสำโรง ได้แก่ ผู้นำชุมชนเจ้าอาวาสวัดสำโรง ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานอาสาสมัครหมู่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน ๒๒๖ ชุด โดยใช้แจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจะเป็นผู้บันทึกคำตอบเอง และนำแบบสอบถามไปส่งให้ผู้ตอบเองกรอกแบบสอบถามเองเป็นกลุ่ม และรอรับแบบสอบถามกลับคืน

๒. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

๑) เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์ข้อมูลสิ่งที่เป็นข้อเท็จจริงโดยมีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญและประสบความสำเร็จในชีวิต จำนวน ๑๕ คน โดยผู้วิจัยขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียง กล้องบันทึกภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว

๒) เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างการทดลองผู้นำชุมชนเจ้าอาวาสวัดสำโรง ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานอาสาสมัครหมู่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านที่สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงที่กำหนดไว้คือมีความสนใจเข้ารับการฝึกอบรม และต้องมีเวลาเข้าฝึกอบรมจนจบหลักสูตรอย่างน้อย ๘๐ % ของระยะเวลา การฝึกอบรม คือ ๓ วัน จำนวน ๒๔ คน

๓) เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ คือหลังจากการฝึกอบรมเรียบร้อยแล้ว ภายใน ๑ เดือน โดยการติดตามผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างการทดลองผู้นำชุมชนเจ้าอาวาสวัดสำโรง ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานอาสาสมัครหมู่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๑) นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ

๒) ทำการลงรหัส (Coding) และนำ ข้อมูลมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

๓) การคำนวณสถิติแยกเป็น ๓ ส่วนดังนี้

๓.๑ การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัววิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) คิดเป็นร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ ๒ เป็นแบบประเมินความความคิดเห็นกระบวนการพัฒนาจิตเพื่อสุขภาวะองค์กร ด้วยหลักพุทธจิตวิทยาและกฎแห่งแรงดึงดูด เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ t -test

๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย และวิเคราะห์หาค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

๓.๖.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้ได้นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มประชากรมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติ ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และร้อยละนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล

ตอนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับระดับกระบวนการพัฒนาจิตเพื่อสุขภาวะองค์กรด้วยหลักพุทธจิตวิทยาและกฎแห่งแรงดึงดูดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) t-test เพื่อนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบการบรรยาย โดยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิด ของเบสต์ (Best)^๔ แปลความหมายดังนี้

๔.๕๐ – ๕.๐๐	หมายความว่า	มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
๓.๕๐ – ๔.๔๙	หมายความว่า	มีความคิดเห็นในระดับมาก
๒.๕๐ – ๓.๔๙	หมายความว่า	มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
๑.๕๐ – ๒.๔๙	หมายความว่า	มีความคิดเห็นในระดับน้อย
๑.๐๐ – ๑.๔๙	หมายความว่า	มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะกระบวนการพัฒนาจิตเพื่อสุขภาวะองค์กรด้วยหลักพุทธจิตวิทยาและกฎแห่งแรงดึงดูดโดยการวิเคราะห์เนื้อหาสาระประเด็นสำคัญแล้วนำเสนอเป็นการเขียนแบบความเรียง

๓.๖.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิจัย และวิเคราะห์หาค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

^๔ ภาวินี ชินคำ, “รูปแบบการบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๘), หน้า ๔๘.

๑. การสัมภาษณ์เชิงลึก

๑.๑ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทั้งหมดโดยใช้เทคนิค ๖'C^๕ ได้แก่

๑) Conceptualize (การจัดกรอบแนวคิด)

๒) Communication (การอธิบาย)

๓) Category (จัดหมวดหมู่)

๔) Classify (การจำแนกกลุ่ม)

๕) Content (สาระสำคัญ)

๖) Concept (ประเด็น)

๑.๒ เมื่อรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทั้งหมดแล้วจะนำข้อมูลทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องอย่างคร่าวๆโดยอิงจากเอกสารประกอบการตรวจสอบ

๑.๓ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลทั้งที่ได้จากการบันทึกข้อมูลการถอดเทปสัมภาษณ์รวมไปถึงการวิเคราะห์สรุปผลว่าสมบูรณ์หรือไม่

๒. การสัมภาษณ์สนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทั้งหมด ดังนี้

๑) รวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มผู้วิจัยจะใช้วิธีการ โดยการตีความในรูปของการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่ออธิบายผลที่ได้จากการศึกษา

๒) ผู้วิจัยจะนำข้อมูลทั้งที่ได้จากการบันทึกข้อมูลการถอดเทปสัมภาษณ์รวมไปถึงภาพถ่ายในแต่ละครั้งจัดหมวดหมู่ตามแต่ละตัวแปรว่าครบถ้วนเพียงพอ และเหมาะสมแก่การนำไปวิเคราะห์ เรียบเรียง สรุป และนำเสนอผลการวิจัย^๖

๓. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีลำดับขั้นการวิเคราะห์ ดังนี้

๑) การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการวิจัย โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach)

$$\alpha = (k/(k-1)) * [1 - (s_{bi})/s_{bsum}]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

K แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

s_{bi} แทน ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ

s_{bsum} แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามทั้งฉบับ^๗

^๕ นภัทร์ แก้วนาถ, เอกสารประกอบการสอน, เรื่องเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรวัฒนา, ๒๕๔๘), หน้า ๑๕๖.

^๖ อรุณี อ่อนสวัสดิ์, ระเบียบวิธีวิจัย, (พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๑), หน้า ๑๘๕.

^๗ Cronbach, L. J. Coefficient alpha and the internal structure of tests, (Psychometrika, ๑๙๕๑), p. ๒๙๗.

๒) วิเคราะห์ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างนำมาแจกแจงในรูปของความถี่ และสถิติเบื้องต้น เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

๒.๑ ค่าสถิติร้อยละ (Percentage)^{๘๘}

$$P = \frac{f * 100}{n}$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ
f แทน ความถี่ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงให้เป็นร้อยละ
n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

๒.๒ ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)^{๘๙}

$$\text{เมื่อ } X = \frac{\sum X_i}{n}$$

เมื่อ X แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X_i$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

๒.๓ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)^{๙๐}

$$S = \sqrt{\frac{\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนกลุ่มตัวอย่าง
($\sum X$)^๒ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวอย่างยกกำลังสอง
n แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่าง

๓. การหาความยากง่ายและอำนาจจำแนก

๓.๑ ความยากง่ายและอำนาจจำแนกของข้อสอบ สามารถทำได้ ๒ วิธีคือ การใช้สูตรอย่างง่ายและการใช้ตารางสำเร็จรูป จุง เต ฟาน (Chung-Teh Fan)^{๙๑} ในที่นี้ผู้เขียนขอแสดงการคำนวณหาความยากง่ายและอำนาจจำแนกเฉพาะการใช้สูตรอย่างง่าย มีขั้นตอนดังนี้

๑) ตรวจสอบให้คะแนนถูกต้อง ๑ คะแนน ผิดได้ ๐ คะแนน และรวมคะแนนของทุกคน

^{๘๘} นิภา เมธาวิชัย, *วิทยาการวิจัย*, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๓, หน้า ๑๒๘.

^{๘๙} บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร: จามจุรีโปรดักท์, ๒๕๔๙), หน้า ๓๕๐.

^{๙๐} กัลยา วาณิชยปัญญา, *สถิติงานวิจัย*, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๑๔๕.

^{๙๑} บุญชม ศรีสะอาด, *การวิจัยเบื้องต้น*, ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒ แก้ไขเพิ่มเติม, (กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๓๕), หน้า ๘๗.

๒) นำคะแนนมาเรียงกันจากมากไปน้อย

๓) แบ่งผู้ที่ได้คะแนนสูงออกมา ๒๕ % ของคนทั้งหมด และผู้ที่ได้คะแนนต่ำออกมา ๒๕ % สมมติสอบ ๖๐ คน กลุ่มสูง-ต่ำจะประมาณกลุ่มละ ๑๕ คน

๔) หาจำนวนผู้ตอบถูกในแต่ละข้อทั้งกลุ่มสูงและต่ำ

๕) หาค่าความยากง่าย (p) และอำนาจจำแนก (r)

โดยใช้สูตร สูตร $p = (PH + PL) / 2n$ และสูตร $r = (PH - PL) / n$

โดย p แทน ค่าความยากง่าย

r แทน อำนาจจำแนก

PH แทน จำนวนผู้ตอบถูกในกลุ่มสูง

PL แทน จำนวนผู้ตอบถูกในกลุ่มต่ำ

N แทน จำนวนผู้ตอบทั้งหมดในกลุ่มสูงหรือต่ำ

เกณฑ์ในการพิจารณาค่าความยากง่ายที่พอเหมาะ คือ .๒๐-.๘๐ และอำนาจจำแนก มีค่าตั้งแต่ .๒๐ ขึ้นไป

๓.๗ วิธีการดำเนินงานฝึกอบรม

๓.๗.๑ หัวข้อวิชา

รหัสวิชา	หัวข้อวิชา	ชั่วโมง	
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๕๙๐๐๐๐๑	การสร้างควมใจเกี่ยวกับพุทธจิตวิทยา	๓	-
๕๙๐๐๐๐๒	การสร้างควมเข้าใจเกี่ยวกับกฎแห่งแรงดึงดูด	๓	-
๕๙๐๐๐๐๓	การเสริมสร้างควมสุขแบบองค์รวม	๓	-
๕๙๐๐๐๐๔	เปลี่ยนแนวคิดชีวิตเปลี่ยน	๓	๖
๕๙๐๐๐๐๕	ศรัทธาย้ายภูเขา	-	๖
๕๙๐๐๐๐๖	สร้างศรัทธาต่อควมคิดเชิงบวก	-	๓
	กิจกรรมก้าวย่างแห่งการตื่นรู้	-	๙
		๑๒	๒๔
		๓๖	

๓.๗.๒ วิทยากร

๑) พระปลัดประภาส ปุณณธมโม วัดห้วยจรเข้มะ น.ธ.เอก ปว.ค, ปริญญาตรี (รัฐศาสตร์) มสธ. พระธรรมทูต รุ่นที่ ๕๐ พระวิปัสสนาจารย์ คณะสงฆ์ภาค ๑๔, พระนักเผยแผ่ธรรมตามพุทธวิธี พระธรรมทายาทรุ่นที่ ๑๕, พระธรรมวิทยากรในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

๒) พระมหาสุภณัฐ ญาณสุภโณ วัดห้วยจรเข้มะ ปริญญาตรี ศน.บ. (ภาษาอังกฤษ เกียรตินิยมอันดับ ๑) ปริญญาโท ศศ.ม.(จิตวิทยาชุมชน) ม.ศิลปากร พระธรรมทูต รุ่นที่ ๕๐ พระวิทยากร กลาง “หมู่บ้านรักษาศีล ๕”

๓) พระมหาดิเรก ฐิตวุฑฒิ วัดวังตะกู เลขาเจ้าคณะตำบลทัพหลวง น.ธ.เอก, ป.ธ.๕
ปริญญาตรี พธ.บ. (ภาษาอังกฤษ) มจร. ปริญญาโท ศศ.ม. (จิตวิทยาชุมชน) ม.ศิลปากร นศ.ปริญญา
เอก (จิตวิทยา) ม.เกษมบัณฑิต

๔) นายสุวิจักขณ์ ภาณุสรณ์ฐากูร ผู้นำเสนอโครงการฝึกอบรมการพัฒนาจิตเพื่อสภาวะ
แบบองค์รวม ตามแนวทางและพุทธจิตวิทยา และกฎแห่งแรงดึงดูด

๓.๖.๓ ระยะเวลาฝึกอบรม

การฝึกอบรมระยะเวลา ๒ วัน รวม ๓๖ ชั่วโมง ระหว่างวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ถึง ๓๑
กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๙

๓.๗.๔ สถานที่จัดฝึกอบรม

ณ อาคารเอนกประสงค์ วัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

๓.๗.๕ ตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์

ก) ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ ร้อยละ ๘๐ % ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีระดับความรู้และความ
เข้าใจในเรื่องของพลังความคิดเชิงบวก อีกทั้งแนวทางปฏิบัติเชิงพุทธจิตวิทยาเพื่อให้เกิดเป็นแรงดึงดูด
สิ่งดีงามและสิ่งที่ปรารถนาเข้ามาในชีวิต โดยมุ่งหวังให้เกิดผลเป็นรูปธรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้
ในชีวิตประจำวันได้จริง เวลาของผู้เข้าฝึกอบรมจึงไม่ควรจะน้อยกว่า ๘๐ เปอร์เซ็นต์ จากเวลาที่ใช้
ฝึกอบรมทั้งสิ้น ๓๖ ชั่วโมง

ข) ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ ระดับความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อหัวข้อวิชาใน
การฝึกอบรมวัตถุประสงค์ของโครงการ และภาพรวมของการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก

๓.๗.๖ การประเมินผลโครงการ

ดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้ก่อน และหลังการฝึกอบรมโดยใช้แบบทดสอบความรู้
และประเมินผลทันทีที่เสร็จสิ้นโครงการโดยใช้แบบประเมินผลโครงการ

๓.๗.๖ เครื่องมืองานวิจัย

๑) เครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

เครื่องมือที่ใช้สัมภาษณ์เชิงลึก (แบบ ก) ซึ่งเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในธุรกิจการงาน
ของตนเอง อีกทั้งมีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม และกฎแห่งแรงดึงดูดบนพื้นฐานของความคิดเชิง
บวก อีกทั้งมีความสนใจในด้านของการปฏิบัติธรรม เป็นอย่างดีเยี่ยม จำนวน ๑๕ ท่าน แบ่งเป็นของ
สัมภาษณ์ทั้งหมด ๑๕ ข้อ

๑) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับสภาวะแบบองค์รวม ตัวท่านเองมีความสุขทั้ง
๔ มิติ ตามนี้หรือไม่ ๑) สุขกาย ๒) สุขทางจิตใจ ๓) สุขทางสังคม ๔) สุขทางปัญญา

๒) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการพัฒนาจิต เพื่อให้ได้มาซึ่งสภาวะองค์รวม

๓) ท่านคิดว่า สภาวะทางกายของท่านเป็นอย่างไร ท่านดูแลสุขภาพของท่านอย่างไร

๔) ท่านคิดว่า สุขภาพกายและสุขภาพจิตมีส่วนสัมพันธ์กันอย่างไร

๕) ท่านคิดว่าความคิดที่ดีนำไปสู่สุขภาพที่ดีได้อย่างไร

๖) ท่านคิดอย่างไรที่คน ๆ หนึ่งเคยคิดอย่างหนึ่ง แต่พอเขาเปลี่ยนแนวคิดใหม่ชีวิตของ
เขาก็เปลี่ยนไป คำถามคือ ท่านช่วยอธิบายถึงคำว่า “เปลี่ยนความคิดชีวิตเปลี่ยน”

๓) ท่านเคยเป็นเหมือนอย่างที่ถูกถามหรือไม่ ประสบการณ์ของท่านเป็นอย่างไร ขอท่านพอช่วยแบ่งปันความรู้ด้วย

๔) ปัจจุบันสิ่งที่ท่านทำอยู่หรือเป็นอยู่นั้น เป็นสิ่งที่ท่านเคยคิดถึงมันมาก่อนในอดีตใช่หรือไม่ ขอท่านช่วยเล่าสิ่งที่ตนเองเคยคิดมาก่อนในอดีตด้วย

๕) ปัจจุบันนี้ท่านช่วยเหลือสังคมอย่างไร

๑๐) ขอท่านอธิบายหรือแนะนำคำว่า “จิตอาสา” ในความคิดของท่าน

๑๑) ท่านมีเวลาปฏิบัติธรรมไหม ถ้าท่านมีเวลา การปฏิบัติธรรมของท่านเป็นอย่างไรบ้าง

๑๒) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อความคิดเชิงบวก

๑๓) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในเรื่องของกฎแห่งกรรม

๑๔) ท่านคิดว่าสิ่งดีๆ ที่เกิดกับท่านในปัจจุบันนี้เป็นผลของการ คิดดี พูดดี ทำดี ของท่าน ช่วยท่านช่วยอธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งนี้ด้วย

๑๕) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับคำว่ากฎแห่งแรงดึงดูด สิ่งที่เกิดขึ้นจากความคิดของตนเอง สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นกับท่านหรือไม่ช่วยแนะนำด้วย

เครื่องมือที่ใช้สัมภาษณ์เชิงลึก (แบบ ข) เป็นข้อคำถามสำหรับผู้นำชุมชนซึ่งเข้าไปสำรวจความต้องการ เพื่อจัดฝึกอบรมเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยแบ่งออกเป็น ๕ ข้อ

๑) ท่านคิดว่าคนในชุมชนของท่านมีสุขภาวะโดยรวมเป็นอย่างไร

๒) ในทัศนะของท่านสุขภาวะที่ดีของคนในชุมชนควรเป็นอย่างไร ก) ด้านกาย ข) ด้านจิต ค) ด้านสังคม ง) ด้านปัญญา

๓) ในทัศนะของท่านอะไรคือปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาสุขภาวะทั้ง ๔ ด้านของสมาชิกในชุมชน

๔) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร กับการให้ความรู้สมาชิกในชุมชนเกี่ยวกับสุขภาวะแบบองค์รวมด้วยการจัดอบรม และท่านมีความคิดว่าวัยใดเป็นวัยที่เหมาะสมกับการพัฒนาที่สุด

๕) ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าวท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

ก) เวลาที่เหมาะสมควรจะเป็นอย่างไรในการฝึกอบรม

ข) กิจกรรมที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมควรจะเป็นอย่างไร

ค) สื่อที่เหมาะสมกับการฝึกอบรมท่านคิดว่าควรจะเป็นอย่างไร

ง) กลุ่มวัยที่เหมาะสมกับการเข้าฝึกอบรมควรเป็นอย่างไร

ข) แบบทดสอบและสอบถามที่ใช้ในโครงการ

แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม

กลุ่มที่ ๑

เป็นกลุ่มที่ให้ข้อมูลซึ่งได้จากตารางหาโรยามาเน่ จำนวน ๒๒๖ คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ทำให้ทราบถึงความต้องการของประชากร เพื่อนำเอาไปวิเคราะห์สร้างเครื่องมือในการฝึกอบรม มีสองตอนดังนี้

เป็นแบบสอบถามที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากงานวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาจิตโดยการปฏิบัติเชิงพุทธจิตวิทยาและกฎแห่งแรงดึงดูด โดยแบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น เพศ อายุ เชื้อสาย ระดับการศึกษา และรายได้

ตอนที่ ๒ แบบทดสอบปลายปิดเกี่ยวข้องกับงานวิจัย “กระบวนการพัฒนาจิตเพื่อสุขภาวะองค์รวมด้วยหลักพุทธจิตวิทยาและกฎแห่งแรงดึงดูด” เพื่อเป็นให้ทราบถึงความต้องการของคนในชุมชนเป็นคำถามเพื่อจะนำไปวิเคราะห์อันจะนำไปสู่การสร้างเครื่องมือที่จะนำไปทำการฝึกอบรมเป็นคำถามที่ทำแบ่งออกเป็น ๔ ส่วนๆ ละ ๑๐ ข้อ คือ ๑) กระบวนการพัฒนาสุขภาวะทางกาย ๒) กระบวนการพัฒนาสุขภาวะทางจิต ๓) กระบวนการพัฒนาสุขภาวะทางสังคม ๔) กระบวนการพัฒนาสุขภาวะทางปัญญา